

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

RWS INFORMATIE

**Bijlage VSP-D Integraal Veiligheid Plan (IVP)
Biologische en Chemische monitoring waterkwaliteit**

Datum	21 augustus 2019
Status	Definitief, versie 1.1

Colofon

Documentinformatie

Uitgegeven door	[Onderwerp]
Technisch manager	Mevr. I. Steehouwer
Telefoon	06-51397502
Aangepast door	Mevr. I Steehouwer en G. Houkes
Versie	1.1
Status	Definitief

Acceptatie van origineel document, versie 1.0

Uitgegeven door:	Paraaf:	Datum:
Opsteller(s)	Mevr. Julia Dikmans- Guseva 	20-4-2018
Vrijgave	Dhr. Joos Dominicus	20-4-2018
Technisch manager:		
Vaststelling	Dhr. Leo van der Harst	20-4-2018
Project Manager:		

Versiebeheer

Versie	Datum	Reden van uitgifte/wijzigingen
0.8	5-4-2018	Eerste uitgifte
1.0	20-4-2018	Definitief, commentaar review verwerkt
1.1	21-8-2019	Aangepaste versie tbv Biologische en Chemische monitoring waterkwaliteit

Inhoud

Inleiding	7
1.1	Beleidsverklaring DG 7
1.2	Ambitie en doelen 8
1.3	Gedagsregels voor projectmedewerkers 8
1.4	Relevante veiligheidsdomeinen 8
2	Het project 10
2.1	Reikwijdte en grenzen project 10
2.2	Betrokken partijen 10 11
2.3	V&G coördinatoren Ontwerp en Uitvoeringsfase 11
2.4	Planning van de werkzaamheden 11 12
3	Maatregelen 1213
3.1	Arbeidsveiligheid 12 13
3.2	Verkeersveiligheid 13 14
3.3	Nautische veiligheid 13 14
3.4	Externe veiligheid 13 14
3.5	Veiligheid beweegbare objecten 13 14
3.6	Constructieve veiligheid 13 14
3.7	Sociale veiligheid 13 14
3.8	Brandveiligheid 14 15
3.9	Electrische beveiliging 14 15
4	Afspraken 1516
5	Wijze van toezicht 1617
Bijlage A	Risico-inventarisatie en –evaluatie (RI&E) 1718

Inleiding

Dit IVP is de invulling van het wettelijk vereiste V&G plan voor arbeidsveiligheid, uitgebreid met de overige specifieke veiligheidsdomeinen voor Rijkswaterstaat. Als Opdrachtgever heeft Rijkswaterstaat de verantwoordelijkheid om tijdens de voorbereidingsfase dit IVP:

- op te (laten) stellen en;
- onderdeel te laten zijn van het contractdossier en;
- beschikbaar te stellen op de locatie alvorens de uitvoeringswerkzaamheden van start gaan.

Als er fysieke werkzaamheden op de locatie worden uitgevoerd, is de opdrachtnemer vervolgens verantwoordelijk voor het uitvoeren van dit IVP en het actualiseren ervan zodra de uitvoeringswerkzaamheden daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij risicovolle werkzaamheden of als via een ander contract een nieuwe partij op de locatie werkzaamheden gaat verrichten. In deze gevallen zal de V&G-coördinator Uitvoeringsfase namens de opdrachtnemer, in overleg met de V&G-coördinator voorbereidingsfase namens de opdrachtgever, moeten zorgen voor de noodzakelijke afstemming en coördinatie.

Dit IVP is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1: een beschrijving van de RWS veiligheidsambitie alsmede de project specifieke veiligheidsdoelstellingen.
- Hoofdstuk 2: een beschrijving de scope, een overzicht van de betrokken ondernemingen;
- Hoofdstuk 3: de maatregelen die volgen uit de risico-inventarisatie en -evaluatie, bedoeld in bijlage A;
- Hoofdstuk 4: de afspraken met betrekking tot de uitvoering van de maatregelen, bedoeld in hoofdstuk 3;
- Hoofdstuk 5: de wijze waarop toezicht op de maatregelen wordt uitgeoefend;
- Bijlage VSP-E een inventarisatie en evaluatie van de specifieke gevaren voor de betreffende locatie (de objectrisico's) en specifieke gevaren die het gevolg zijn van de gelijktijdige en achtereenvolgende uitvoering van de werkzaamheden en in voorkomend geval van de wisselwerking met doorgaande exploitatiewerkzaamheden (de samenlooprisico's);

Dit IVP is een coördinatie document dat zal worden aangepast indien wijzigingen in de praktijk daar aanleiding toe geven. Zie hiervoor de tabel "versiebeheer" in de colofon. Uitgangspunten en randvoorwaarden

1.1 Beleidsverklaring DG

Met deze beleidsverklaring beloven we dat we ons uiterste best gaan doen om onze maatschappelijke taken zo veilig mogelijk uit te voeren over de volle breedte van ons werkgebied.

Het is onze plicht en onze ambitie om ons land te beschermen tegen hoog water. De gebruikers moeten onze wegen en vaarwegen, oppervlaktewateren en objecten veilig kunnen gebruiken. Ook het werken aan de veiligheid van de omwonenden van ons werkgebied is onze zorg. Bovendien zorgen we ervoor dat iedereen die bij Rijkswaterstaat of in onze opdracht werkt, zijn of haar werk veilig kan doen.

We streven ernaar om in 2018 het proactieve veiligheidsniveau te hebben bereikt op de

veiligheidscultuurladder. Dit betekent dat we binnen Rijkswaterstaat continu gericht zijn op het voorkomen van veiligheidsrisico's en incidenten en dat blijven doen.

Dat doen we door actief en effectief samen te werken aan veiligheid en goed af te stemmen. Zowel binnen Rijkswaterstaat als met onze maatschappelijke partners en met behoud van ieders verantwoordelijkheid. Rijkswaterstaat heeft daarin een voorbeeldfunctie en neemt een voortrekkersrol.

Wij werken daaraan volgens een veiligheidsmanagementsysteem dat erop is gericht de veiligheidssituatie van onze objecten en infrastructuur continu te verbeteren. Over de voortgang en de resultaten daarvan leggen we verantwoording af.

Als het gaat om de arbeidsveiligheid streven we naar 0 doden en 0 ernstig gewonden. Als anderen werken op onze terreinen, zorgen we ervoor dat ook zij voldoen aan de veiligheidseisen en -normen die we aan onze eigen medewerkers stellen.

Wij kennen de belangrijkste veiligheidsrisico's op onze netwerken. We werken continu samen aan het beter beheersen ervan en ontwikkelen het leiderschap, de kennis en het vakmanschap dat daarvoor nodig is.

Bovendien investeren we in een open cultuur die erop gericht is samen continu te verbeteren, te leren en elkaar scherp te houden. Een cultuur waarin we open het gesprek aangaan over risico's, dilemma's, fouten en onveilig gedrag.

Als het nodig is, spelen we veerkrachtig, daadkrachtig en professioneel in op gevaarlijke situaties en incidenten. We communiceren hier eerlijk, open, tijdig en correct over en werken aan goede voorlichting over de veiligheid op en rond onze netwerken.

Tenslotte analyseren we incidenten om daarvan te leren. Opdat we maatregelen kunnen nemen om die incidenten in het vervolg te voorkomen. Daarmee krijgen we een steeds scherper oog voor nieuwe ontwikkelingen die de veiligheid in ons werkgebied bedreigen.

*Michèle Blom
Directeur-generaal Rijkswaterstaat*

1.2 Ambitie en doelen

Rijkswaterstaat heeft zich gecommitteerd aan een proactieve en integrale aanpak van veiligheidszorg voor:

- Medewerkers en andere betrokkenen;
- Gebruikers van de wegen en de vaarwegen;
- Omwonenden.

Met als streven: nul doden en nul ernstig gewonden.

1.3 Gedragsregels voor projectmedewerkers

Voor dit project gelden de volgende gedragsregels:

1. Ik heb een voorbeeldfunctie.
2. Ik neem veiligheid altijd mee in mijn werk.
3. Ik zorg voor een veilige werkomgeving.
4. Ik stop elke klus die niet veilig voelt.
5. Ik meld (bijna)ongevallen altijd via 0800-8002 en bespreek deze.
6. Ik zorg voor de juiste persoonlijke bescherming (PBM's).

1.4 Relevante veiligheidsdomeinen

Voor dit project zijn de volgende aangekruiste veiligheidsdomeinen relevant:

- ☒ Arbeidsveiligheid (altijd relevant) ☐ Tunnelveiligheid

☒ Verkeersveiligheid	☒ Constructieve veiligheid
☒ Nautische veiligheid	☒ Sociale veiligheid
☒ Waterveiligheid	☒ Brandveiligheid
☒ Externe veiligheid	☐ Integrale beveiliging
☒ Veiligheid beweegbare objecten	☐ Electriciteitsbeveiliging

De aangekruiste veiligheidsdomeinen worden behandeld in dit IVP.

2 Het project

2.1 Reikwijdte en grenzen project

2.1.1 Omschrijving van de biologische en chemische monitoring waterkwaliteit

Rijkswaterstaat beheert en ontwikkelt in opdracht van de minister en de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat het nationale netwerk van (vaar)wegen en is de waterbeheerder van de Rijkswateren. De Rijkswateren vormen een samenhangend hoofdwatersysteem (HWS) en hoofdvaarwegennet (HVWN). Tevens beheert Rijkswaterstaat het hoofdwegennet (HWN).

Om de beheertaken van Rijkswaterstaat goed uit te kunnen voeren heeft zij betrouwbare en actuele informatie nodig over een breed scala aan parameters binnen het beheersgebied. De missie van Rijkswaterstaat stelt dat goede (voldoet aan de norm) en bruikbare (toegespitst op het werk- of aandachtsgebied) informatie essentieel is voor het primaire proces.

Met monitoringsopdrachten en/of projectopdrachten ten behoeve van de biologische en chemische monitoring waterkwaliteit wordt basisinformatie ingekocht. Deze basisinformatie wordt verkregen door het uitvoeren van routinematige (structurele of langjarige) monitoringsprogramma's op het gebied van hydrobiologie, chemie en ecologie.

Hiertoe worden biologische meetgegevens/informatie ingewonnen en verwerkt voor;

- het vaststellen van de gezondheid van het voedselweb in rivieren, estuaria en zeeën op basis van o.a. macrozoöbenthos en fytoplankton; en
- het verzamelen en vastleggen van ruimtelijke informatie over kwalitatieve en kwantitatieve kenmerken van het landschap in het beheergebied van RWS.

Ten aanzien van de uitvoering van Biologische werkzaamheden verplichten de Europese Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM), de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW), Natura 2000 en de (nationale) Flora en Faunawet elke Europese lidstaat tot het vaststellen van een strategie die is gericht op bescherming, behoud en herstel van het aquatische milieu.

2.2 Betrokken partijen

2.2.1 Opdrachtgever

Organisatie	<i>Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Directoraat</i>
Naam	<i>Generaal Rijkswaterstaat</i>
Bezoekadres	<i>Contractgemachtigde</i>
Postcode en Plaats	<i>Derdewereldreef 1 □ □</i>
Telefoonnummer	<i>2622 HA Delft</i>
Emailadres	

2.2.2 *Opdrachtnemer(s)*
Vermeld hier de gegevens van de (hoofd)contractant

Organisatie	<i>N.n.t.b.</i>
Naam	<i>N.n.t.b.</i>
Bezoekadres	<i>N.n.t.b.</i>
Postcode en Plaats	<i>N.n.t.b.</i>
Telefoonnummer	<i>N.n.t.b.</i>
Emailadres	<i>N.n.t.b.</i>

2.3 V&G coördinatoren Ontwerp en Uitvoeringsfase

2.3.1 *V&G-coördinator voorbereidingsfase, namens de opdrachtgever*

V&G Coördinator Ontwerp Contractvoorbereiding

Organisatie	<i>Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat - Directoraat Generaal Rijkswaterstaat - CIV</i>
Naam	<i>Mevr. I. Steehouwer</i>
Bezoekadres	<i>Derdewerelddreef 1</i>
Postcode en Plaats	<i>2622 HA Delft</i>
Telefoonnummer	<i>06-11257937</i>
Emailadres	<i>ilse.steehouwer@rws.nl</i>

2.3.2 *V&G-coördinator Uitvoeringsfase, namens de Opdrachtnemer*

V&G Coördinator Voorbereidingsfase en Uitvoeringsfase

Organisatie	<i>N.n.t.b.</i>
Naam	<i>N.n.t.b.</i>
Bezoekadres	<i>N.n.t.b.</i>
Postcode en Plaats	<i>N.n.t.b.</i>
Telefoonnummer	<i>N.n.t.b.</i>
Emailadres	<i>N.n.t.b.</i>

2.3.3 *Verdeling van overige taken en verantwoordelijkheden*

Projectmanager dhr. W. Poot is de eindverantwoordelijke voor veiligheid van het project.

2.4 Planning van de werkzaamheden

Conform VSE

3 Maatregelen

In dit hoofdstuk worden voorstellen van maatregelen beschreven waarmee de geïdentificeerde risico's (bijlage VSP-E) worden gemitigeerd (gereduceerd). Het gaat hier om beheersing van risico's die tijdens de voorbereidingsfase niet weggenomen konden worden.

Het hele IVP is een dynamisch document, en dient te worden geactualiseerd zodra de werkzaamheden daartoe aanleiding geven (o.a. voorbereidings- en uitvoeringswerkzaamheden van de opdrachtnemer). Dit geldt ook voor de voorstellen van maatregelen die door de opdrachtgever in het voorliggend plan zijn gedaan. De voorstellen van maatregelen kunnen door de opdrachtnemer worden overgenomen of door andere maatregelen worden vervangen.

3.1 Arbeidsveiligheid

Arbeidsveiligheid heeft betrekking op de medewerkers en overige mensen in de onmiddellijke nabijheid van de locatie. Een veilige werkomgeving heeft alles te maken met:

- De juiste werkomstandigheden;
- Zorgvuldigheid bij de werkzaamheden;
- Anticiperen op onvoorziene omstandigheden;
- Het tijdig informeren van alle betrokken partijen.

Voor invullen van het bovenstaande kan aan de volgende aspecten worden gedacht (niet limitatief):

- Werken in Besloten Ruimte (zie Integraal veiligheidsdossier);
- Toolboxmeeting;
- LMRA (Last Minute Risico Analyse);
- BHV organisatie ON;
- Het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's)
- Opleiding van personeel (VCA-certificaten)
- Training van personeel (STCW-certificaten)

Dit alles dient voor het bereiken van aanvaardbare risico's bij het uitvoeren van de werkzaamheden.

Voor bijna alle locaties geldt dat werkzaamheden altijd met minimaal 2 personen uitgevoerd moeten worden, als deze plekken afgelegen zijn en hulp van afstand ingeroepen moet kunnen worden.

Een aantal locaties is mogelijk met gevaarlijke stoffen verontreinigd: formaldehyde, asbest, Chroom VI, kwik, etc. Voor deze mogelijke verontreinigen geldt dat de Opdrachtnemer voorafgaand aan werkzaamheden objectdocumentatie moet raadplegen en nul-inspecties uitvoeren.

Een aantal locaties liggen in intergetijdengebieden. Het substraat in deze gebieden is slibrijk en zijn onder invloed van waterhoogteverschillen. Risico op vast komen te zitten en daardoor lichamelijk letsel op te lopen is aanwezig.

3.2 Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid wordt gedefinieerd als: de veiligheid van verkeersdeelnemers, als gevolg van deelname aan het wegverkeer. Onder verkeersdeelnemers worden hier medewerkers van de opdrachtnemer verstaan.

Het werken op of in de nabijheid van een openbare weg is aan de wet- en regelgeving gebonden. Te denken valt aan de richtlijnen CROW en plaatselijke verordeningen.

Ook het verkeer op terreinen van Rijkswaterstaat is aan regels gebonden. Het opvolgen van deze regels is voor iedereen verplicht.

3.3 Nautische veiligheid

De Opdrachtnemer is met het materieel op of in de nabijheid van de vaarweg aanwezig.

Stem dergelijke werkzaamheden af met verkeersmanagement Vaarwegverkeer, met eventuele medewerking vraag aan de scheepvaart indien nabij een drukke vaarroute wordt gewerkt.

3.4 Externe veiligheid

Bij werken in de nabijheid van sluizen of nabij een drukke vaarroute moet rekening worden gehouden met schepen die gevaarlijke stoffen aan boord kunnen hebben.

Als maatregel wordt zo veel mogelijk vonkvrij werken aanbevolen. Ook het aanschaf van voldoende brandblusmiddelen geniet de aanbeveling. Met bedienaars van sluizen dient afgesproken te worden dat het schutten van blauwe kegelschepen tijdens de werkzaamheden aan de opdrachtnemer moet worden gemeld.

3.5 Veiligheid beweegbare objecten

Onder veiligheid van beweegbare objecten wordt verstaan het veiligstellen van de installaties t.b.v. werkzaamheden.

3.6 Constructieve veiligheid

De constructieve veiligheid kan afnemen door achterstallig onderhoud, schades, gewijzigd gebruik (de gebruiksintensiteit is toegenomen), schades, einde levensduur en specifieke risico's zoals vermoeiing bij staal, betonrot en scheurvorming bij betonconstructies en houtrot bij houtconstructies.

Om afname van de constructieve veiligheid tijdig te signaleren zijn berekeningen, inspecties en beoordelingen noodzakelijk. Het correct afstellen van installaties of installatiedelen kan overbelasting voorkomen. Bij ontwerp en aanleg dient voldaan te worden aan de wettelijke kaders (zoals Bouwbesluit en Europese richtlijnen en RWS richtlijnen).

3.7 Sociale veiligheid

Onder de term sociale veiligheid wordt verstaan: De mate waarin mensen beschermd zijn en zich beschermd voelen tegen persoonlijk leed door misdrijven (criminaliteit), overtredingen en overlast door andere mensen.

Dit aspect draait om beleving van medewerkers van de opdrachtnemer op locaties van Rijkswaterstaat en wordt veroorzaakt door of dreiging van menselijk handelen.

Omdat de locaties vaak afgelegen zijn en zijn onvoldoende verlicht, kan het gevoel van onveiligheid toenemen.

Voor verbetering van de sociale veiligheid dient te worden gedacht aan preventieve maatregelen die de Zichtbaarheid (licht, openheid en doorzicht), Eenduidigheid (zonering en markering), Toegankelijkheid (goede toegankelijkheid onder het tegelijkertijd weren van oneigenlijk gebruik) en Attractiviteit (schoon en heel) bevorderen. Ook bewakings- en monitoringsvoorzieningen zijn soms noodzakelijk, al vallen deze maatregelen strikt genomen onder 'Integrale beveiliging' (Zie hieronder).

Te denken valt aan het aanbrengen van extra verlichting tijdens de donkere perioden, plaatsen van bouwhekken, organiseren van toegangscontrole en handhaven van orde en netheid.

3.8 Brandveiligheid

Door werkzaamheden zoals snijbranden en lassen neemt het brandgevaar toe. Dit is zeker het geval bij werkzaamheden in de onmiddellijke omgeving van tankschepen in sluizen. Bij het werken op plaatsen waar ophoping van gassen mogelijk is, denk aan besloten ruimten, neemt het risico op explosiegevaar toe.

3.9 Elektrische beveiliging

Op vele locaties zijn eveneens elektrische installaties en elektrische arbeidsmiddelen aanwezig. Om hier op een veilige en beheerste manier mee om te gaan is binnen Rijkswaterstaat het Kader Bedrijfsvoering Elektrische Installaties opgesteld. Een belangrijk onderdeel van dit Kader is de eis, dat een keuze moet worden gemaakt voor de installatieverantwoordelijke. Deze keuze moet worden vastgelegd.

4 Afspraken

Afspraken die voor de uitvoering van maatregelen zoals genoemd in hoofdstuk 3 noodzakelijk zijn, zijn in de eisen van het contract geïntegreerd. Enkele voorbeelden van deze afspraken zijn:

- Afspraken over wie, wanneer en waarvoor verantwoordelijk is;
- De wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de samenwerking en het overleg tussen werkgevers en werknemers op de locatie;
- Periodiek afstemmingsoverleg;
- Afspraken met betrekking tot overdracht van het huidige IVP en het periodiek actualiseren van de RIE en IVP;
- Escalatieafspraken;
- Uit te wisselen informatie;
- Afspraken over toe te passen gedragsregels;
- Afspraken over te hanteren algemene veiligheidsregels;
- Organisatie rond incidentregistratie en –afhandeling;
- Meldingen van ongevallen.

5 Wijze van toezicht

Toezicht op de maatregelen die in hoofdstuk 3 zijn opgenomen wordt door de Opdrachtgever als volgt uitgeoefend:

- Middels het contractbeheersplan en SCB-toetsen;
- Veiligheidsrondes;
- Safety walks;
- Werkoverleggen (hoe vaak, onderwerpen, minimaal aanwezig);
- Afstemming overleggen (hoe vaak, onderwerpen, minimaal aanwezig);
- Vereiste veiligheidsrapportages.

De wijze van toezicht kan met de procedures van de Opdrachtnemer worden aangevuld.

VSP-E Risicoanalyse bij het Integraal Veiligheidsplan